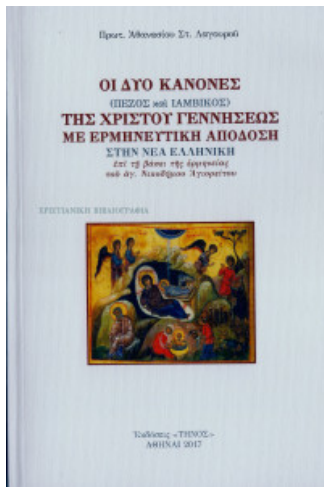

Οι δύο Κανόνες (Πεζός και Ιαμβικός) της Χριστού Γεννήσεως (Πρωτ. Αθανάσιος Στ. Λαγουρός)

Categories : [BIBLIA](#)

Date : 23 Δεκεμβρίου, 2018

ΜΕ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ

ΣΤΗΝ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐρμηνείας

τοῦ άγ. Νικοδήμου Αγιορείτου

Ἐκδόσεις «[ΤΗΝΟΣ](#)»

ΑΘΗΝΑΙ 2017

[Νέα ἔκδοση]

Μιὰ ἐνδιαφέρουσα, πρωτότυπη καὶ χρήσιμη ἔκδοση. Ἀπὸ τὸν Πρόλογο παρατίθεται κατωτέρω μικρὸ ἀπόσπασμα:

«...Τὴν πίστη, τὴν ἐμπειρία, τὴν θεολογία καὶ τὴν εὐφρόσυνη ἐξύμνηση αὐτῆς τῆς πραγματικότητας, τοῦ Μυστηρίου δηλαδὴ τῆς θείας Ἐνανθρωπήσεως, περιέχουν οἱ δύο Ἀσματικοὶ Κανόνες τῶν Χριστουγέννων. Μαζὶ μὲ ὅλο τὸ σῶμα τῆς

προχριστουγεννιάτικης ύμνογραφίας, πού έχει παραγάγει ο άφθαστος ποιητικός κάλαμος και ο βαθύς θεολογικός στοχασμός των ιερών Ύμνογράφων, οι δύο Κανόνες της Χριστού Γεννήσεως βοηθούν στην καλύτερη προσοικείωση των δωρεών της Σαρκώσεως.

Ο ένας Κανών είναι ο πεζός, ποίημα του Άγ. Κοσμά του Μελωδοῦ (685-750 περ.), ο οποίος έχει γράψει όλους τους Κανόνες της Μ. Εβδομάδος και ἑπτὰ Κανόνες σε ισάριθμες Δεσποτικές ἑορτές. Και ο ἄλλος Κανών είναι ο ἰαμβικός, ποίημα του ἁγ. Ἰωάννου του Δαμασκηνοῦ (680-754 περ.) μεγάλου θεολόγου και οἰκουμενικοῦ Διδασκάλου, ο οποίος ἐκτός των θεολογικῶν ἔργων του συνέθεσε 14 Κανόνες -ἄλλωστε είναι ἕνας ἀπὸ τους εἰσηγητὲς τοῦ ποιητικοῦ εἴδους των Κανόνων- και θεωρεῖται ὁ κατ' ἔξοχὴν συντάκτης της Ὀκτωήχου (ἕμνοι των Ἑσπερινῶν και Ὅρθρων των Κυριακῶν στὸ βιβλίο της Παρακλητικῆς).

Γι' αὐτοὺς τοὺς Κανόνες της Χριστοῦ Γεννήσεως ὁ Φώτης Κόντογλου γράφει: "... Διάβαζα τ' ἀρχαῖα τροπάρια, και βρισκόμουνα σὲ μιὰ κατάσταση πού δὲν μπορῶ νὰ τὴ μεταδώσω στὸν ἄλλον. Πρὸ πάντων ὁ ἰαμβικός Κανόνας "Ἐσωσε λαόν", με κείνες τὶς παράξενες και μυστηριώδεις λέξεις, μ' ἔκανε νὰ θαρρῶ πὼς βρίσκουμε στὶς πρῶτες μέρες της δημιουργίας, ὅπως ἦταν πρωτόγονη ἡ φύση πού μ' ἔζωνε, ὁ θεόρατος βράχος, πού κρεμότανε ἀπάνω ἀπὸ τὴ μικρὴ ἐκκλησιά, ἡ θάλασσα, τ' ἄγρια δέντρα και τὰ χορτάρια, οἱ καθαρὲς πέτρες, τὰ ρημονήσια πού φαινότανε πέρα στὸ πέλαγο, ὁ παγωμένος βοριάς πού φυσοῦσε κ' ἔκανε νὰ φαίνονται ὅλα κατακάθαρα, τ' ἀρνιὰ πού βελάζανε, οἱ τσομπάνηδες ντυμένοι με προβιές, τ' ἄστρα πού λάμπανε σὰν παγωμένες δροσοσταλίδες τὴ νύχτα! Ὅλα τὰ βλεπα μέσ' ἀπὸ τοὺς χριστουγεννιάτικους ἕμνους, μέσ' ἀπὸ τὰ ἰαμβικὰ ἐκεῖνα ἀποκαλυπτικὰ λόγια, σὰν και τοῦτα: "Ἄγων ἅπαντας, πρὸς σέλας ζωηφόρον Θεὸς πεφυκῶς, ἐκ πυλῶν ἀνηλίων", "ἦκεις πλανῆτιν, πρὸν νομὴν ἐπιστρέφων τὴν ἀνθοποιόν, ἐξ ἔρημαίων λόφων". Αὐτοὶ οἱ ἔρημαῖοι λόφοι, σὰν τὸ βουνὸ πού ζοῦσα πάνω του, τί μυστικὸ ἀντίλαλο εἶχανε μέσα στὴν ψυχὴ μου! ὦ, τί εἶναι αὐτὴ ἡ γλῶσσα! Λόγια εἶναι αὐτὰ ἢ ἀντιφεγγίσματα ἀπὸ ἕναν ἄλλον κόσμον, γεμάτον ἀπὸ τὴ μυστικὴ φωτοχυσία της ἀθανασίας! ... Πὼς νὰ μεταφράσω αὐτὰ τὰ ἀμετάφραστα;".

Ἀλλὰ αὐτὰ τὰ ἀρχαῖα τροπάρια με τὶς μυστηριώδεις λέξεις κρύβουν τὸ μυστήριον της Ἐνανθρωπήσεως και χρειάζεται ὑποβοηθητικὴ ἐρμηνευτικὴ ἀπόδοση, ὥστε τὸ περιεχόμενό τους νὰ καταστῆ προσιτὸ σὲ ὅσους δυσκολεύονται. Χρειάζεται ἐρμηνεία, ὄχι μετάφραση, γιατί ἡ μετάφραση «σκέτη» ἀδυνατεῖ νὰ μεταδώσει τὸ νόημά τους. Ὅπως παλιότερα ἔχουμε ὑποστηρίξει, "χρειάζεται πρωτίστως ἐρμηνεία θεολογική, ἱστορική, πραγματολογικὴ τὶς περισσότερες φορές, στὰ λειτουργικὰ κείμενα. Αἰταιεῖται γιὰ ἕνα τεράστιο ὄγκο δεδομένων διερμηνεία και ἐξήγηση, ὥστε ἀκόμα και οἱ 'κατανοητές', ἤδη μεταφρασμένες, λέξεις νὰ μεταδίδουν πραγματικὰ ἕνα κατανοητὸ μήνυμα".

Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης (1749-1809), ὁ “θεόπνους διδάσκαλος τῆς εὐσεβείας” ἔχει ἐρμηνεύσει μὲ ἐκτενῆ θεολογικὴ καὶ φιλολογικὴ ἐρμηνεία ὅλους τοὺς ἀσματικούς Κανόνες τῶν Δεσποτικῶν καὶ Θεομητορικῶν ἑορτῶν. Καὶ μάλιστα γιὰ τοὺς δύο τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως σημειώνει χαρακτηριστικά: “Καθὼς γὰρ οἱ Ἄγγελοι πρότερον κατ’ αὐτὴν τὴν νύκτα τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου, ἐξήγησαν εἰς τοὺς ποιμένας καὶ ἀγροίκους ἀνθρώπους τὸ παράδοξον τοῦτο Μυστήριον, οὕτω καὶ ἡμεῖς θέλομεν ἐξηγήσει εἰς τοὺς Χριστιανούς, οἱ ὅποιοι εἶναι ἀγροικότεροι εἰς τὴν κατανοήσιν τῶν γλαφυροτέρων ρημάτων καὶ νοημάτων”.

Ἡ ἐξήγηση καὶ ἐρμηνεία αὐτὴ εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὴν πρόσβαση στὰ νοήματα ἀλλὰ δὲν ταυτίζεται μὲ τὴν «μετάφραση τῶν λειτουργικῶν κειμένων», ποὺ μερίδα θεολόγων ἀθεολογῶς ἐπιδιώκει καὶ μὲ ἰδιότυπο πείσμα προωθεῖ. Ἡ ἐρμηνευτικὴ ἀπόδοση χρησιμοποιεῖται γιὰ βοήθημα. Δὲν ἀντικαθιστᾷ οὔτε ἐκτοπίζει τὰ παραδεδομένα λειτουργικὰ καὶ ὑμνολογικὰ κείμενα. Κι ὅταν ἐπιτελέσει τὸ ἔργο της, δηλαδὴ νὰ ἐξηγήσει, ἐπιστρέφει ἡσυχα καὶ ταπεινὰ στὴν θέση της χωρὶς ἄλλες διεκδικήσεις» [...]

(Πηγή: christianvivliografia.wordpress.com)